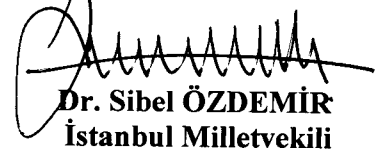

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü 99. maddeleri gereğince yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim/24.02.2021

Dr. Sibel ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

4857 Sayılı İş Kanunu'nun 25/2'nci maddesine göre "Süresi belirli olsun veya olmasın işveren" maddede belirtilen "ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller" gibi subjektif gerekçelerle "iş sözleşmesini sürenin bitiminden önce veya bildirim süresini beklemeeksizin feshedebilme" hakkı tanınmıştır. Ancak bu düzenleme bazı kötü niyetli işverenler tarafından sıklıkla suiistimal edilmektedir. Pandemi sürecinde işten çıkarma yasağına takılmamak için işverenin sıklıkla başvurduğu Kod-29, işçinin kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve işsizlik maaşı gibi hakların gasp edilmesi anlamına gelmektedir.

Pandemi sürecinde işten çıkarma yasaklarının başladığı 17 Nisan 2020 tarihinden itibaren Türkiye'nin dört bir yanından çok sayıda işçi Kod-29'a dayanılarak işten çıkarılmıştır. Yaklaşık 600 işçinin çalıştığı Sinbo Fabrikasında işçi Dilbent Türker'in de aralarında olduğu altı işçi, TOMİS (Tüm Otomotiv ve Metal İşçileri Sendikası) üyesi oldukları için 14 Eylül 2020 tarihinde ücretsiz izne çıkarıldıklarını iddia etmiştir. Ücretsiz izne çıkarıldıkları tarihten sonra fabrikaya 100 işçi alımı yapıldığı ifade edilmektedir. Konuyu Meclis gündemine taşımamın ardından, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı müfettişlerinin yaptığı denetim neticesinde fabrika yönetiminin ücretsiz izni, sendikal faaliyeti engellemek adına kullandığı tespit edilmiş ve aynı gün geriye dönük hak kayıpları giderilerek iş başı yapmalarına karar verilmişti. İşçiler, Anayasal bir hak olan sendikalaşma hakkını kullanmaya devam ederek sendikal faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Ancak bu kez de haksız gerekçelerle 25/2 (Kod-29) maddesine dayanılarak Dilbent Türker kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve işsizlik maaşı gibi haklardan mahrum bırakılarak işten çıkarılmıştır.

Tarafıma ulaşan bu örnek tekil bir durum değildir. Türkiye'nin dört bir yanında benzer şekilde bazı işverenler işten çıkarma yasağını Kod-29 ile suiistimal etmektedir. Bu istisna, işyerinde kötü koşulların düzeltilmesini isteyen ve sendikalaşan işçilere dönük hukuksuzca kullanılmaktadır. Bakanlık tarafından yeteri kadar denetim yapılmadığı için ücretsiz izinler ve işten çıkarmalar devam etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) İş Kanunu'nun sıklıkla kötüye kullanılan 25/2'nci maddesine (Kod-29) dayanılarak 17 Nisan 2020 tarihinden bugüne kadar kaç işçinin işine son verilmiştir? İşten çıkarılan işçilerin illere ve cinsiyetlere göre dağılımı nedir?
- 2) 17 Nisan 2020 tarihinden bugüne kadar ücretsiz izne çıkarılan işçi sayısı kaçtır? İzne çıkarılan işçilerin illere ve cinsiyetlere göre dağılımı nedir?
- 3) Sinbo fabrikası başta olmak üzere işverenlerin mevcut yasalara uymayarak ve İş Kanunu'nun 25/2'nci maddesinde yazılı haller gibi ucu açık gerekçelere dayanılarak sendikalaşmaya engel oldukları ve sendikalaşan işçilerin haklarını kullanmalarına engel olmalarına ilişkin Bakanlığınız tarafından denetimler yapılmakta mıdır ve alınan yeni önlemler var mıdır?
- 4) Bakanlık olarak, özellikle pandemi sürecinde zor koşullarda çalışan ve haklarını arayan işçilerin sendikal haklarını kullanmalarına dönük hangi önlemler alınmakta ve hangi destekler sağlanmaktadır?